

6. Музиченко А.С. Інвестиційна діяльність в Україні : навч. посіб. – К. : Вид-во "Кондор", 2005. – С. 28.
7. Волков А.С. Искусство финансирования бизнеса. Выбор оптимальных схем. – М. : Изд-во "Вершина", 2006. – С. 154.
8. Рудык Н.Б. Структура капитала корпораций: теория и практика. – М. : Изд-во "Дело", 2004. – С. 112.
9. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. Оперативна статистична інформація. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.ukrstat.gov.ua>.

УДК 330. 341.1: 336.14: 334.716

Доц. Н.Б. Ярошевич, канд. екон. наук;
студ. В.М. Троцюк – НУ "Львівська політехніка"

ПРІОРИТЕТИ БЮДЖЕТНОГО ФІНАНСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ В РЕГІОНАЛЬНОМУ РОЗРІЗІ

Розглянуто стан бюджетного фінансування технологічних інновацій промислових підприємств у регіональному розрізі та проблеми регіонального розвитку в контексті пріоритетів бюджетного фінансування інноваційної діяльності промислових підприємств.

Ключові слова: інновації, бюджетне фінансування, промислові підприємства.

Assoc. prof. N.B. Yaroshevych; stud. V.M. Trociuk – NU "L'vivs'ka Politekhnik"

Budgetary financing priorities of innovative development in regional case

In the article, consisting of the budgetary financing of technological innovations of industrial enterprises in a regional cut and problem of regional development is considered of context of priorities of the budgetary financing of innovative activity of industrial enterprises.

Keywords: innovations, budgetary financing, industrial enterprises.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Багато вітчизняних та зарубіжних дослідників наголошують, що сьогодні глобалізаційні процеси у світовій економіці посилюють конкурентну боротьбу між учасниками економічного процесу, і панівного становища у цій боротьбі набувають транснаціональні корпорації, які володіючи значними коштами, вкладають їх в інноваційне виробництво. За таких умов підвищення конкурентоспроможності держави загалом та її адміністративно-територіальних одиниць зокрема, можливе лише шляхом інноваційного економічного розвитку.

Для забезпечення інноваційного розвитку української економіки потрібна модернізація технологічної структури промислових підприємств, переважна більшість яких, як відомо, зосереджена в центральних-східних областях.

Аналіз останніх досліджень і публікацій за темою, в яких започатковано розв'язання проблеми. Питання щодо стану, перспектив функціонування інноваційної політики розглянуто у працях І.В. Алексєєва, М.І. Крупки, Я.А. Жаліло, С.І. Архєєєва, Я.Б. Базилюка та ін. Проблемі рівня та напрямків інноваційного розвитку національних підприємств присвячено праці О.І. Амоші, В.В. Козика О.Є. Кузміна, Т. Кужда, Р.Г. Майстро; питання інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку висвітлено у праці С.В. Онишко. Проте потребують поглибленого вивчення також питання пріоритетів бюджетного фінансування інноваційного розвитку в регіональному розрізі.

Мета дослідження – аналіз проблем інноваційного розвитку держави, зумовлених пріоритетами бюджетного фінансування інноваційного розвитку в регіональному розрізі.

Виклад основного матеріалу дослідження з обґрунтуванням отриманих наукових результатів.

Україна відрізняється від розвинених країн досить низьким рівнем розвитку інновацій (табл.).

Табл. Місце України у міжнародному рейтингу за рівнем розвитку інновацій [1]

Показники	Місце України у 2007-2008 рр. (із 131 країн)	Місце України у 2006-2007 рр. (із 122 країн)	Місце України у 2005-2006 рр. (із 114 країн)
Інноваційність	65	61	50
Якість науково-дослідних інститутів	60	45	42
Урядові стимулювання для запровадження технологічних продуктів	75	89	92

Активізація інноваційної діяльності підприємств в умовах ринкової економіки пов'язана передусім з пошуком джерел і форм інвестування, які мають забезпечити баланс між інноваційними витратами та фінансовими можливостями. Загалом низька активність вітчизняних підприємств зумовлена різними причинами, зокрема:

1. Відсутність розвинутої інноваційної інфраструктури (тому 14 травня 2008 р. уряд затвердив Державну цільову економічну програму "Створення в Україні інноваційної інфраструктури" на 2009-2013 рр. [3]).
2. Імпорт високотехнологічних розроблень устаткування, що не сприяє розвитку і запровадженню вітчизняних розроблень.
3. Неналежна увага до розвитку власного науково-технологічного потенціалу (низький рівень фінансування науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт). Що стосується науково-технологічного потенціалу, то за даними статистики, на кінець 2008 р. лише у Львівській області налічується 4241 науковців (5 % від загальної кількості в Україні), 79 науково-дослідних організацій (6 %), у регіоні працює 7 % від всіх українських фахівців, які мають науковий ступінь доктора або кандидата наук.
4. Недосконалість оподаткування підприємств. Зокрема, згідно із ЗУ "Про інноваційну діяльність" для інноваційно-активних підприємств закладено пільги для виконання ними інноваційних проектів [4], проте ці пільги часто не передбачено у державному бюджеті. Тому, для того, щоб підприємства мали потрібні кошти для запровадження інновацій, потрібно удосконалити систему оподаткування.

В Україні витрати бізнесу на науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи становлять близько 35 % від загальних асигнувань у науку, коли в розвинених країнах цей показник сягає 70 % [2]. Фінансування інноваційної діяльності в промисловості переважно здійснюють із власних коштів підприємств, зокрема на Львівщині – понад 95 %. За останні роки найбільша частка інвестицій в основний капітал припадає на власні кошти підприємств і організацій, зокрема у Львівській області – від 69 % до 77 %.

У багатьох розвинених країнах основними джерелами фінансування інноваційного розвитку є бюджетні кошти, що виділяються у законодавчому порядку. Як відзначають українські дослідники, інноваційний шлях розвитку є найперспективнішим і регіональна економіка повинна орієнтуватися на інноваційний розвиток.

Для переходу вітчизняного виробництва на інноваційну модель розвитку потрібно створити інноваційний клімат, залучити всі потрібні механізми та стимули для підвищення зацікавленості виробничої сфери у запровадження наукомістких технологій. Зокрема, з метою заохочення підприємств до запровадження інноваційної продукції обов'язковим є податкове стимулювання витрат підприємств на виконання НДДКР та вдосконалення амортизаційної політики.

Інноваційний розвиток економіки є результатом зміни технології, асортименту на кожному конкретному підприємстві. Для досягнення таких нововведень потрібно змінити зовнішнє середовище функціонування підприємства, від якого очікується інноваційний розвиток. Забезпечення згаданої вище зміни зовнішнього середовища є результатом роботи органів державної влади. Проте, планування бюджетних асигнувань на інноваційний розвиток промислових підприємств пов'язане з проблемою визначення того, що ж вважати інноваційним підприємництвом.

Результатом інноваційного підприємництва мають стати наукомісткі інноваційні товари, інноваційні послуги, створення вже відомих товарів та послуг на основі інноваційних технологій, за допомогою інноваційних засобів виробництва. На нашу думку, інноваційний розвиток держави, шляхом бюджетного фінансування інноваційного виробництва промислових підприємств повинен сприяти рівномірному економічному розвитку регіонів.

Розглянемо стан бюджетного фінансування впровадження інновацій на підприємствах протягом 2005-2008 рр. (на основі статистичних даних [5]).

Як видно з представлених даних, існує значна диспропорція в розподілі бюджетних коштів на інноваційний розвиток. Переважну частину бюджетних коштів спрямовують у регіони, де зосереджено більшість промислових підприємств. Протягом 2005-2008 рр. регіонами-лідерами з бюджетного фінансування були Дніпропетровська, Харківська, Львівська області. І навіть серед лідерів з бюджетного фінансування є значна диспропорція. Зокрема, наприклад, у 2005 р. із 21635 тис. грн, виділених державною на інноваційний розвиток, Дніпропетровська область отримала 10786 тис. грн ($\approx 50\%$), тоді як Львівська – лише 98,3 тис. грн ($0,04\%$).

Нерівномірність розподілу бюджетних коштів на фінансування технологічних інновацій промислових підприємств, наведена на рис. 1, не сприяє диференціації структури виробництва, рівномірності розвитку територій; рівномірності розташування виробництва і суперечить прийнятій Концепції державної політики в сфері регіонального розвитку, в якій зазначено, що "основною метою державної політики в сфері регіонального розвитку є створення умов для динамічного, збалансованого соціально-економічного розвитку України та її регіонів, спрямованого на покращення стандартів проживання на-

селення і забезпечення гарантованих державою соціальних стандартів кожному громадянину, незалежно від його місця проживання".

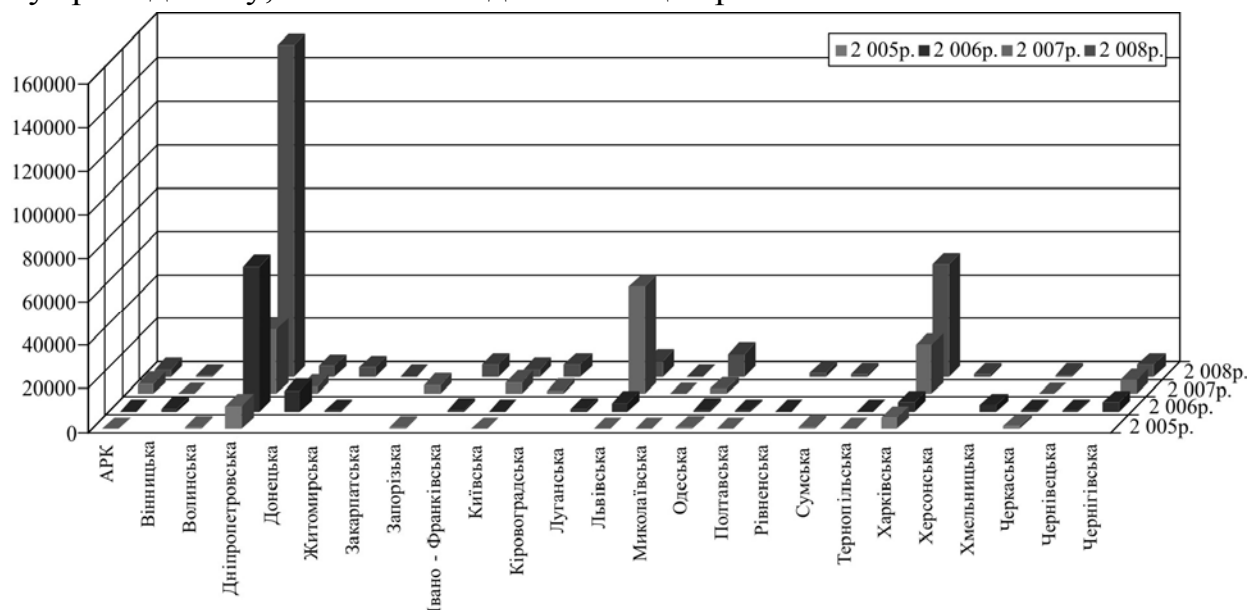

Рис. 1. Розподіл бюджетних коштів на фінансування технологічних інновацій промислових підприємств протягом 2005-2008 рр. (тис. грн)¹

Що стосується динаміки запровадження інновацій на підприємствах (рис. 2) то тут не простежується значних відхилень між результатами кожної з областей-лідерів бюджетного фінансування інноваційного розвитку.

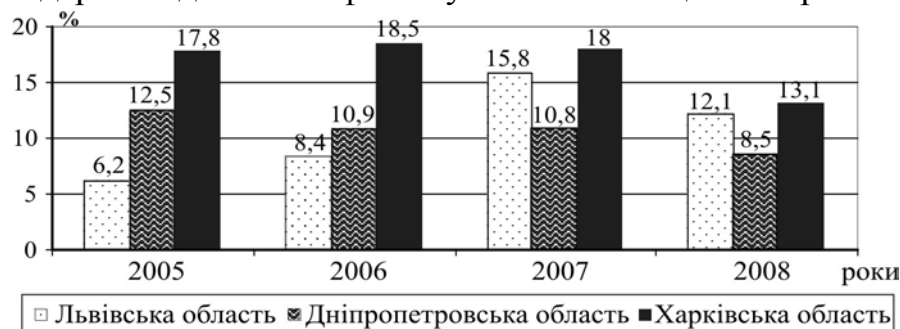

Рис. 2. Запровадження інновацій на підприємствах Львівської, Дніпропетровської та Харківської областей протягом 2005-2008 рр.

Для рівномірного соціально-економічного розвитку держави потрібно розвивати економічний потенціал всіх регіонів. Основною метою економічного розвитку держави є власне підвищення добробуту і якості життя мешканців всіх регіонів, яке є можливим внаслідок як розвитку окремих галузей, так і рівномірного територіального розвитку, значного рівня зайнятості населення.

Висновки та пропозиції. Планування бюджетних асигнувань на інноваційний розвиток промислових підприємств пов'язане з проблемою визначення того, що ж вважати інноваційним підприємництвом. Обов'язковим є чітке визначення та система критеріїв визнання підприємництва інноваційним.

Під час здійснення бюджетного фінансування інноваційного розвитку доцільно також враховувати розташування більшості промислових об'єктів у великих адміністративно-територіальних одиницях, при цьому депресивні те-

¹ значення, які не позначені на рис. 1, означають, що області у відповідному році не фінансувалися взагалі.

риторії, райони та малофункціональні міста не потрапляють до списку адміністративно-територіальних одиниць, в які передбачено вкладати бюджетні кошти на розвиток інноваційного виробництва. Тому для рівномірного соціально-економічного розвитку держави потрібно розвивати економічний потенціал всіх регіонів.

Література

1. **Ukraine Competitiveness Report 2008** / Executive Chairman Pr. Klaus Schwab. – World Economic Forum. – Geneva, 2008. – С. 94-95.
2. **Б.Є. Патон.** Наука – Інноваціям // Наука та інновації. – 2008. – № 5. – С. 19-20.
3. **Постанова Кабінету Міністрів** України "Про затвердження Державної цільової економічної програми "Створення в Україні інноваційної інфраструктури" від 14 травня 2008 р.
4. **Закон України** "Про інноваційну діяльність" від 25.03.2005 р. № 2505-IV.
5. **Офіційні сайти Головного управління статистики по областях.** [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.sf.ukrstat.gov.ua>, <http://www.vous.vin.ua>, <http://www.vouskstat.gov.ua>, <http://dnepstat.gov.ua>, <http://www.donetskstat.gov.ua>, <http://www.stat.ic.zt.ua>, <http://www.stat.uz.ua>, <http://www.zapstat.zp.ua>, <http://stat.if.ukrtel.net>, <http://www.kous.kiev.ua/index.html>, <http://www.kirstat.kr.ua>, <http://www.lugastat.lg.ua>, <http://www.stat.lviv.ua>, <http://www.stat.nk.ukrpack.net>, <http://www.od.ukrstat.gov.ua>, <http://www.poltavastat.gov.ua>, <http://www.sumystat.sumy.ua>, <http://www.ternstat.tim.net.ua>, <http://uprstat.kharkov.ukrtel.net/ua/index.html>, <http://www.stat.ks.ua>, <http://statbrd.rp.km.ua>, <http://www.stat.cherkassy.ua>, <http://www.oblstat.cv.ukrtel.net>, <http://www.chernigivstat.gov.ua>.
6. **Офіційний сайт Державного комітету статистики України.** [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.ukrstat.gov.ua>.

УДК 338.43.02 (477)

Доц. А.Р. Дуб, канд. екон. наук – Львівська державна фінансова академія

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СІМЕЙНИХ АГРАРНИХ ГОСПОДАРСТВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЮ ТЕХНІКОЮ: СТАН ТА НАПРЯМИ ДЕРЖАВНОГО СПРИЯННЯ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ

Охарактеризовано сучасний стан забезпечення сімейних аграрних господарств сільськогосподарською технікою, розкрито його причини, запропоновано можливі напрями державного сприяння підвищенню рівня забезпеченості цих господарств потрібною технікою, з огляду на кризу у вітчизняній економіці.

Assoc. prof. A.R. Dub – Lviv State Academy of Finance

Providing of domestic agrarian economies an agricultural technique: the state and directions of state assistance is in the conditions of economic crisis

The modern state of providing of domestic agrarian economies an agricultural technique is described in the article, its reasons are exposed, possible directions of state assistance the increase of level of material well-being of these economies a necessary technique are offered, taking into account a crisis in economy.

Постановка проблеми. Однією з найважливіших проблем сучасної аграрної економіки є незадовільний рівень забезпечення господарств основним і обіговим капіталом. Із переходом на ринкові засади господарювання ця проблема ще більш посилювалася, оскільки ринкові механізми не спромоглися забезпечити конкуренції між виробниками матеріально-технічних ресурсів,